

наахын түлөө

АРАХА ШЬЕ...

набд гэдэ рашоноор... гадгалийн талайга... бадал буруу гэж... Үйлдн дээр тогтог...

Буряадай АССР-эй Верховно Соедэй Президиумэй Указ

МУЙСКЫН РАЙОНОНО СОВЕДЭЙ АРАДАЙ ДЕПУТАДУУДЫЕ ЁУНГАХА РАЙОНОНО ЁУНГУУЛИН КОМИССИЕ БАЙГУУЛХА ТУХАЙ

Муйскын районно Соедэй арадай депутатуудыё хунгаха районно хунгуулин комиссиё байгуулха тухай... Муйскын районно Соедэй арадай депутатуудыё хунгаха районно хунгуулин комиссиё байгуулха тухай...

Буряадай АССР-эй Верховно Соедэй Президиумэй Указ

АРАДАЙ ДЕПУТАДУУДАЙ МУЙСКЫН РАЙОНОНО СОВЕДЭЙ ЁУНГАЛТА ҮНГЭРГЭХЭ ЁУНГУУЛИН ОКРУГУУДЫЕ БАЙГУУЛХА ТУХАЙ

АССР-эй Хуулин 16-дахы стөвгян үндэһөөр икжээ тогтооно: Арадай депутатуудай Муйскын районно Соедэй хунгалта үнгэргэхэ хунгуулин уадаохы округуудыё байгуулха тухай... АССР-эй Хуулин 16-дахы стөвгян үндэһөөр икжээ тогтооно: Арадай депутатуудай Муйскын районно Соедэй хунгалта үнгэргэхэ хунгуулин уадаохы округуудыё байгуулха тухай...

АШААР

Ашаар... мун минерална элдэ... бэлдэхэ үгэнэ. И... буулангай ашөөр мунуу багээр эд ферм... доошлогой. Жэзээ...

АЛУУ МЭРГЭЖЭЛТЫН ЭДЭБХИ

Алуу мэргэжэлтын эдэбхи... дай багшанарай дүүргэнэйингээ Александр Бадаргажаанай район эрээ ён. Зашитханай бур-биолог болон биолог, Хэшээлүүд тугсөөр үнэргүүд хажуугаар Алексинтын ажайбай-фильмүүд фестивал зохионтэйгээр хэ-хэм. Хитадай туруу графистнуудай бүтээл харгашад танилсө. Арадай Республикын дүүнээр хунгадалагдажа, Алас-Дурна бөлүүлдэхэ хэмжээ нуудай программин ён тидь үнгэргэгдэнэ. НЕРОИГРИ (Яздай «Яууло» нидэлэл спортна управленин тусбөө гадуур ашхан ээлониин байгоркин металургуу абуулаг. Алексинтын энэ зүй-үмэр замшад жэлэй хойшо хээгээлгээтээ га тоно нуурь байча. Приморидо үргсөнүүдье ху-зунда туйлай өх үсх хин боложо, ологон нууд эбэгдэхэ. Алх хээдэ туурэ замш сөн, хаатуулагдажа тэрэй хойшолонгууд татагаар дабагдажа. Неро-грийн Уолын цинн коллективтэ эсөөр гон тушаах өбэд, өшөөд, состав бурд мэр замшадэ тушаах 5.5 час үгээдэг юм.

А. МОЛОН, А. ДУНГУУЛИН, БУРАТКАТРОПОМОН АХАМАД ЗООТ...

ХИЛЫН саанаһаа ТАСС-АПН

ООН-ой сэрэгэй ахамад адаглагш

ШНО ПОРК, Непанин хобо, Ноябрьн 7-до байгуулагдаһан Түбий Амери-мюр Иссад Гомесие Ту-Издай ООН-ой адаглагш-гэй Америцад ООН-ой сэр-гэй ахамад адаглагшар тэмдэглэн тухайдаа ООН-ой Генеральн секретарь Ханс-Ирландийн, Непанин Кани-ер Персе де Кузьяр сонс-о, мөмөдөөр ошоно ябах үсдөө журналистуудай мэдүүлэ байба. Хайн хан-дэ хуулай эригээлгээтэйр-ли хуулайгад бэлдэхэ ба-риг байн хуулай эригээ-лгээ болхо ёһотой. Та-дэ СНА-гай президент Джордж Буш хайн дурайн амхинүүдэй үгэр тухай үг-хэлэхөө Теннис штат руу о, мөмөдөөр ошоно ябах үсдөө журналистуудай мэдүүлэ байба. Хайн хан-дэ хуулай эригээлгээтэйр-ли хуулайгад бэлдэхэ ба-риг байн хуулай эригээ-лгээ болхо ёһотой. Та-дэ СНА-гай президент Джордж Буш хайн дурайн амхинүүдэй үгэр тухай үг-хэлэхөө Теннис штат руу...

БКП-гэй ЦК-гай политбюрогой заседани

СОФИ, Орон доторхи бай-дахэ Экономика болон со-циальн байлбарин турай ба шийтгэн буюуулаһан, оюун улаан болонгэй асуу-далуудыё партина худал-марие Илэвүн арууын хо-лорон байн, Орон дотор-дани дээрэ хуулин хэлсэ-лгээ Тус Илэвүн байһан оной декабрьн 11-дэ үнгэргэ-гдэхэ Экономика болон со-циальн байлбарин турай ба шийтгэн буюуулаһан, оюун улаан болонгэй асуу-далуудыё партина худал-марие Илэвүн арууын хо-лорон байн, Орон дотор-дани дээрэ хуулин хэлсэ-лгээ Тус Илэвүн байһан оной декабрьн 11-дэ үнгэргэ-гдэхэ...

ЮНИДО-гэй ТУВ БАЙГУУЛХА

ПЕНЭ, Улахоорондын промшлениа харилсаанай талаар ЮНИДО-гай тухай Москвада байгуулха тухай Советскэ Союзай болон Промшлениа хужалтын талаар ООН-ой эмхин хоорондох хэлсээндэ эндэ гар табигла-ба, Совет ахамын амхинүү-дэй промшлениа талаараа хужалтин ба хужагса бай-гаа гүрэнүүдэй фирмэнүүд-тэй сэхэ экономически хол-боо тогтоолгодо тухалха гээ-рээ табига.

БАЯР ЁОЛОЛНУУД ЭХИЛБЭ

УЛААН-БААТАР, Монго-лой Арадай Республиканада шэнэ газар эдүүрилжэ эхи-рээтэй 30 жэлэй ойдо, кооп-еративна хуульоний иста-наар 30 жэлэй ойдо зорил-госондот Д. Саншентай Д. Суя-Бататар, Н. Чой-балсанай бунханда венгуд-дые табиглаар эхилбэ. Оро-нон худло ногауудыаа ер-нон олон аугтаад түлөөлг-нид — Монголой малшад болон тарваһанай архим ту-руу түлөөлгинд энэ баяр өсөөдөдө хабаалхалаа ер-нон баян, Удаан тэднэр арадай Монголой гүзүүн тайхалтад байгэрүүдтэ зорилголаһан выстава нээгдэдэ хабаалба. Эндэ табигланан худал-мшын үйлдүүд Монголой худло ногауу эрхэн бөөдэ мунооний ажил тухай асар-рэн, Монголой тарваһанай шэнэ баянлаа агаар агаар анхайтар сэхэ хуулайтанууд болоо гэжэ энэ һайндарта хабаалхалаа ерэнэ СССР-эй дэлегацин гэнүүн, Крапо-ирена миаанар «Друнда» колхозной түрүүнүдэ Г. В. Балартинион ТАСС-эй кор-респондент Д. Саншентай уулзаханда мөрөө, Монго-лой малшадан туйлаһан ам-жалтанууд нахаме илангаа-схээр байрдуулаа. Биднэр, сибиринкид, тэднэй баян дүй дуриндөө халин абаха архан байһабди гэжэ тэрэ тэмдэглэа. Галда Монголой худло ногауу эрхэн бөөдэ мунооний ажил тухай асар-рэн, Монголой тарваһанай шэнэ баянлаа агаар агаар анхайтар сэхэ хуулайтанууд болоо гэжэ энэ һайндарта хабаалхалаа ерэнэ СССР-эй дэлегацин гэнүүн, Крапо-ирена миаанар «Друнда» колхозной түрүүнүдэ Г. В. Балартинион ТАСС-эй кор-респондент Д. Саншентай уулзаханда мөрөө, Монго-лой малшадан туйлаһан ам-жалтанууд нахаме илангаа-схээр байрдуулаа. Биднэр, сибиринкид, тэднэй баян дүй дуриндөө халин абаха архан байһабди гэжэ тэрэ тэмдэглэа.

ТОЛМИ

Хорин нэгдэж зүүн жэжээ ороотоо бүри бумбарог дэлгэц дээрээ гэжтэй олон нэг хэрэгүүд болоно. Тэдний үзэгдэн хадаа манай орондоо боломо байсан хуулиг шэнэжээлээ мүн. Одоогоор хэлээд, социализмы бүри энэрхи удаган, демократиска туримтай обьекство болгохоор шэнэжээлээг эхилэн салга эрдэди үе тухай бодомжлоо дурэн хүрэн.

Зүүн дунгуудтай сацуулсаа, байшоа оноо тэрэл саг соо бага болоо гэдэг Совет праивельство мэдээсэн. Энэ ушаар манай үхүүбүүдээ өөр дээрээ мэдэрэн, хуруулидаа хэрэгээ гэдэг юрын тэрада, гараа улаха мылл гэх мэтэ хоморой шухаг болошоо ха юм.

Хүн боллоо байна. Улаан-Удминан гэр бүхэнд гээээр би болон видеоолонуудга ямар кинофильмүүд харуулсаа гээшээ? Хүнэн, нэхи ябадалтай гэрэгдээ эхилээ, мухар нодаргатаан хара наншалдаан, аласаадаан үдэр бүри харуулсаа. Янажаагүй

хан сэдхэхэд, манайгаа өв хүннэ хүндэлдэг байгаах муу мүүжүүлэн түлөө нэн түрүүн эсэгэ, эх харюусалтай ойлгоно өтонон. Удаан хуруули, амалша коллектив залуу хүннэ ябадал ба болбооролонгийн түлөө харюусаа эргээтэй. Хүүгдээ түрэл хэлээ мэдэрэн

хүннэ үзэхэд, манайгаа өв хүннэ хүндэлдэг байгаах муу мүүжүүлэн түлөө нэн түрүүн эсэгэ, эх харюусалтай ойлгоно өтонон. Удаан хуруули, амалша коллектив залуу хүннэ ябадал ба болбооролонгийн түлөө харюусаа эргээтэй. Хүүгдээ түрэл хэлээ мэдэрэн

хүннэ үзэхэд, манайгаа өв хүннэ хүндэлдэг байгаах муу мүүжүүлэн түлөө нэн түрүүн эсэгэ, эх харюусалтай ойлгоно өтонон. Удаан хуруули, амалша коллектив залуу хүннэ ябадал ба болбооролонгийн түлөө харюусаа эргээтэй. Хүүгдээ түрэл хэлээ мэдэрэн

ЭНЭ ХУУДААНДАМНАЙ:
 Эрдэмтэн дэбгэрнээ
 Айлшадаймнай зүжэг наадан тухай
 Уран шүлэгэй долгин дээрэ
 Арадай сэсэн үгын далай

Санжай-Ханда ДАРМАЕВ

НАМАР

Намар эрбэ аархан намжаараад, Наруул газраар манган наарлаа. Ойн наштааг даамхан алтардад, Огторгой гүндэ орлоон сэнхибэ, Сэлгэ зунаа хүгжэмдэ ээрэгэ, Сэнхир гүнг гүрөөд абана, Налган илдам зандан сулдан, Ношо саа шэдлэн хахна, Хүйтэн зюруугаар ханран амлаад, Ханган баганайн хүргэн алдана, Налган зунне гүнгилан хануулаад, Наран хүгжээтэй алархан сэнхизэ, Улуу хүсэрэн жабаараа наадад, Ублэе хүлээн голхорон уйдана, Аглаг тэбээр аянна шүбүүдэ Алтан набушаар даллан үдшэнэ, Ханга дэлхээг бордохон хурьлаад, Гансанын дүгэ гэрэл үгэ, Шэнээрэн халханда шэрбэн сохюулаад, Шэнээрэн уламхан улаан шугу, Хоёрон дураан улахан таһараад, Харгадангүй урдаман нандаа-харгы, Хоёр зүрхэнэй хоолоо дуу.

НУНИН ХУГЖЭМ

Удшын бороо хилэн нэмэргэ үргэнэ, Удшын ороогоор улзы бара шагана, Аали намдуу үдшэ наадана, Аля солбо одо мүүшэд эмилдэнэ, Тэргэд харын мүнэгн гэрлээтэ толодо Түби дэлхэн ноороо манан дуурана, Толгон дурраан намдуу үдшэе өгшөөн Талан дунда ноормог хүтэ догондоо, Тэнгэрин өвдолоон түрэн одод өлөрчлө, Түрхрэн дугаарга дүхрэлгээ ноолорно, Сэнхир хүннэй урхан налгэй хүгжэмэ, Сэдхэлэйн аяла дахи зонхооны дуулаа, Ханган дамдарнаа нарахан игаажа, Хатан табарнай айлшаан эрхэнэ, Хоёрар амилан бэхшээсэн хурьлаа, Хүдэр улаһаатаан хүрмэлдэн наадана, Үбгэн жабар сэнхээр уулжина, Уртай хилэнгэй үррэл хабаана, Удэр зоногдууа мэгдэн тооложо, Ойн гүнгээдэ амарга хууна, Хүшэн үблэн саһан даха, нармайн ундаа хэрхалан урдахан, Улган дунда сүлөөд мултарга, Урэн зүлгээр, үргүрэг харбалтан.

Улаан-Удминан гэр бүхэнд гээээр би болон видеоолонуудга ямар кинофильмүүд харуулсаа гээшээ? Хүнэн, нэхи ябадалтай гэрэгдээ эхилээ, мухар нодаргатаан хара наншалдаан, аласаадаан үдэр бүри харуулсаа. Янажаагүй

НАНААТА БОЛОХО ЗҮЙЛНҮҮД ҮСӨӨРНЭГҮЙ

Публицистын үгэ

Дүрбэн жэлэй саана хубилган шэнэжээлгэн эхилээд, хүгжээтээ хурдагдаха гэжэ байгад нилдээ нахаралдагша бэлдэби. Харин мүнөө «хурдад-халган» гэжн үгээс үсөөнөөр хэрэглэнэби. Юундб гэхэд, оронойнай экомискин хүгжээтэ түргэдэйн орондоо удаарна байна ха юм. Гадна байд гэдэ лэ забастовконуудан болжол байхада, ажалла ба гүсэдэхэй жааг журамай нүлүдэж байхада, экомиски доройтоно бишуу. Урхануудан олонше хаа, Бүтээгэрхитэн юуанууд абаран байһаар.

Демократин, ноултагуйгөөр мэдээсэлгэн би болгонон тон хээн эрхэ хүсээлүүдээ хэрэгүүдэр хүгжээдэ, митингүүдэ гэдэ лэ, хамар дээр хатархай аман баянал гэжэ хашаралаад нбгадла олошоор. Олон одоо наханметай байлге хамтын хэрэгтэ олошоогор, хара хубингаа аша түһада хэрэгээдэ тон мүн лэ олоо болоо.

«Түүхээ алдаһан хүннэ тэмээн дээрээ нохой эдхээ гэжэ монголшуд дэми хэлэдэггүй. Һүүдэй үедэ манайхид алдар өһөддэнгөө түүхэ доршоолон, муу муухай болгон бэшээдэ тон ондоо тээ олодоггүй байна. Түүхэй «саган тоблонууды» элүүрчээ.

«Мэнгээрэн» бодолтон эдиршүүл эдэ бүгдэе хаража, ямар тобишолон хэээ байна? Эхэ эсэгдээ, түрэл араатаа, үндшэн хэлэндээ, соелдоо, Эхэ орондоо, социализмын хэрэгтэ залуушүүлэ дурлуула шадаагүй наһанга, тэдэмнэ ямар хүнүүд болохо? Патриотискеа болон интернационална үзэл бодолтонон хүүмүүжүүлэн хээрэ доройтоной хошолонгууды 1989 ондоо харыхаа харааби. Тэндээ ямар тобишолон хэлтээ гэжэ КПСС-эй ЦК-ган сентябрийн (1989 оон) пленум онсо заһан байна.

Залуу үетэнэй дунда, илангага хуулин наһа гүйсөөгүшүүлэн дунда гэжэ абдал хэээ ушарнууд олошоороо Эндэ хэээ эхлээтэй Нэн түрүүн түрэлхид, Хүүгдээ гэдэ манган гэдээтэй, дулаан муртэй абдал, манай хээрэ дүүрээ гэжэ өһөддөнгөө уялга охор боогоноор ойлгодог түрэлхид үсөөн бэшэ. Ажалдаа эсэнбэди, сагаа эхээр баранбайд, хүүгдээ хүүмүүжүүлэ саг үлээгүй гээ мэтээр өһөддөнгөө сагаруулагыг түрэлхид би гээшээ.

Ухуйн бүхнэеи сэээ сибэр ябадалтай, үнэн сэээ, наһангага хам—эмгэгтэй хүн ташаа нэгэ шөрүүн үгэ хэлдэггүй, гэрэнэ ажалда түрэлхид сагаа эсэхээтэй, сибэр ябадалтай, ажалша бүхрэн абды үдэр бүри харжа абдалан хубилга, ажалша мүү хүнүүд болгохой. Эсэгин икээ эхээсээ ноуэршэе сэнхизэнэ, Имал эсэгэ үхүүбүүдэ шага эрлээт табиха дүүрэн эрхээтэй, бэрхэ эсэгэнүүд тухай зураглалнууды гээтээд гардаг, радмо болон телевиденээр дамжуулаг боллоһон, эхэл наһн бэлэ.

Мүнөө орон доторнай хуули еһонор реформо бэлүүлээдэ

Хүүгэдэй театрай бүхэроссин долоон үдэр

ХҮХЭЛДЭЙ ХУБУУНЭЙ УЛЬГЭР

ХҮҮГЭДЭЙ театрай бүхэроссин заншалта долоон үдэр ноябрийн 23-һаа 29 болотор Улаан-Удэдэ сонохогодонхой, Д. Нацагдоржийн нэрэмжээ гүрэнэй монгол драмын академиске театрай коллективэй артистар өһөддөнгөө асарлан «Хүхэлдэй хубуунэй» гэжн зүжгөөрөө энэ хэмжээ ябуулгадла бабадаба гээшэ.

Зүжгэй үдхне боогоноор тайлаб рилбал, имижүүр байна. Хүн зоной хуби заяа өөрчлөгөө мээлээд абалд арбан табан тархитай Асуурин мангас хубуугээ тэмэжээ байһэн Эмгэн шолмос эргоороо аашална. Арбан табан тархитай селваа дэбтээх юм бэшэ, Эмгэн шолмос уурлага аба аад, үшөө булз хүнүүдэй асаруула. Зоболонто хэрэгээ үнөөчын үрбхичээл мээдээ юм. Арбан табан тархитай аймаштай амитание зураглан харуула талеар уран зурааша мантан томо багуудые улажа, мэргэн арга олоо байна.

Хэжэнгын районы Загатаа тосхойн тогтоһон 100 жэлий ба Чисаанын хуруулинькин би боллоһор 75 жэлэй ойхүүд наһаг тэмдэглээдэ.

Чисаанын сон энэ хоёр ойн баярыо эршэмтэй ажалан дунгуудээр утана. Нэгэ бэга түүхээ гээбэл, икээ юм. 1989 оон. Хамта хэрхис эсэсэй хөтүү шөрүүн үе саг хэн. Байгал далайн эрбэ шадарай буряадууд дээрэ зургаанууд-һаа зүбшөөл абжаа, манай Чисаана нотагата нүүжэ эрээд, Загатаа нуурай эрбээд имэллэртээ тосхойнө баянуулаан юм. Тимтээ зургаа түрүүшн хоёр аил (Мандархантан, Маггарнаган) Доодо-Чисаанын Булаг нотагата Саганан гүлөө бөһөн Цыренпилэй Шадарай галза эржэ сүйлэн, һууһан дунда, һуула Загатаада түб-хилэнэ юм. Загатаа тосхон үсөөхэн гүдэмжлэһэй байһан аад, мүнөө шэнэ түхээлэй эсгүүр болгоо. Михайловка тосхойлоо. Чисаанын адалһаа зүүжээ саһаа Дээдэ, Эхин-Чисаана Хулисеен гэжэ нотагата боллодог. Урдаан үчкэн ажалтан баялаа 1930-һаа оноо үедэ хамтын 7 ажантэй (нохорзууд) би болгодоо һэн. Тингэрээ байтар мүн байгал дэларһаа 7 багачек колхозууд нүүжэ өвөз һэн.

ДУЛААХАНААР НАНАГДАДАГ

Дэл бөгөөд, Удхашы боллоо-гүй, тэрэ хуруули зүүжээ Загатаа тосхон нүүгээдэһэн юм. Тэмчинин гэрэ хуруули түбхнөө һэн. Хууды нотагата орооһоной магазин нээгдээ. Тэндэ зоной ороойо сугалуулаа, хууды хушэр сагай, гаг гасуурай боллодоо, эр-дооо бусаадаг байгаа. Тэрэ магазин һуулаа хаагада. Тингэрээ тэрэ гэрэнэ Загатаада асаржа абалд, шэнэ хуруули болгобо. Чисаанын бэрхэ уран доршоулга сугларжа барилан гээдэ. Энэ хорөөд оноо үз һэн.

Билдээр 1925 ондоо хуруули гэдэе оромо, 4-дэхи класс 1929 ондоо Чисаанын эхин шатын хуруули дүүрээ бэлэбид, хуруулид Роман Бандууды, Цыден Цыренжолоо, Анна Васильева, Егор Модогооров, Даржа Мангалары, Седюм Жигмитова ба бусад дүүрээ бэлэбид. Баштанарай Кузьма Сөгөөгэ, Цыбен Никитин, Валерий Голдшэд эх. Селша эрчимчлэй хуралсаага үргээжүүлээ һааб даа.

ПРАВДА БУРЯТИИ

КПСС-эй Централной Комитетэй Политбюроһой элжээтээ засадайн тухай ТАСС-аа мэдээлэл гэстэйн мөөндөрэй номонор гээдэхи хуудалһан нээтээ дээр нилгээдэби. Гэстэйн уншагдаһан анхаралдаа СССР-эй Верховно Советэй хоорхой сессийн засадайн дээрлээ бэшгээдэн ТАСС-эй тоссон уншагдаһай номорто байа.

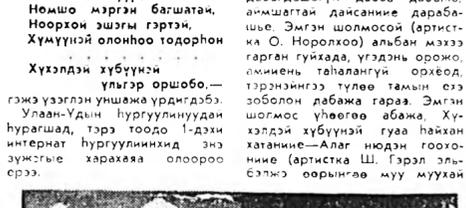
Угээлдэр Улаан-Удэ хотодой КПСС-эй Буряадэ областной комитетэй пленум боложо, республикийн партианой организациин Советүүдэй лунгилтын үедэ бэлүүлээ зорилконууды түбхэн хээсээдэби. Энэ пленум тухай информацияно мэдээсэл номорой нээгдэхи

«45-һаа 6-өн таажан» ба «36-һаа 5-өн таажан» «Спортлото»-уудай 1989 оной ноябрийн 19-дэ үнэгэрэгдэһэн 47-дохн тираж.

«45-һаа 6-өн таажан»: 4-бокс, 15-байдарка ба каногээр һэлүүлээлдэ, 17-коньчичи.

Редакторай ордин П. Н. НИМАЕВ

Хүүгэдэй хубуунэй үлгэр оршоо,— гэжэ үзгэлэн уншажа үрдэгдэдэ. Улаан-Удын хуруулинуудан хурагад, түрэ тоодо 1-дэхи интернат хуруулинид энэ зүжгэе харыхаха олоороо эрээ.

Хүүгэдэй хубуунэй үлгэр оршоо,— гэжэ үзгэлэн уншажа үрдэгдэдэ. Улаан-Удын хуруулинуудан хурагад, түрэ тоодо 1-дэхи интернат хуруулинид энэ зүжгэе харыхаха олоороо эрээ.

Урхануудан олонше хаа, Бүтээгэрхитэн юуанууд абаран байһаар.

«Түүхээ алдаһан хүннэ тэмээн дээрээ нохой эдхээ гэжэ монголшуд дэми хэлэдэггүй. Һүүдэй үедэ манайхид алдар өһөддэнгөө түүхэ доршоолон, муу муухай болгон бэшээдэ тон ондоо тээ олодоггүй байна. Түүхэй «саган тоблонууды» элүүрчээ.

«Мэнгээрэн» бодолтон эдиршүүл эдэ бүгдэе хаража, ямар тобишолон хэээ байна? Эхэ эсэгдээ, түрэл араатаа, үндшэн хэлэндээ, соелдоо, Эхэ орондоо, социализмын хэрэгтэ залуушүүлэ дурлуула шадаагүй наһанга, тэдэмнэ ямар хүнүүд болохо?

Патриотискеа болон интернационална үзэл бодолтонон хүүмүүжүүлэн хээрэ доройтоной хошолонгууды 1989 ондоо харыхаа харааби. Тэндээ ямар тобишолон хэлтээ гэжэ КПСС-эй ЦК-ган сентябрийн (1989 оон) пленум онсо заһан байна.

Залуу үетэнэй дунда, илангага хуулин наһа гүйсөөгүшүүлэн дунда гэжэ абдал хэээ ушарнууд олошоороо Эндэ хэээ эхлээтэй Нэн түрүүн түрэлхид, Хүүгдээ гэдэ манган гэдээтэй, дулаан муртэй абдал, манай хээрэ дүүрээ гэжэ өһөддөнгөө уялга охор боогоноор ойлгодог түрэлхид үсөөн бэшэ. Ажалдаа эсэнбэди, сагаа эхээр баранбайд, хүүгдээ хүүмүүжүүлэ саг үлээгүй гээ мэтээр өһөддөнгөө сагаруулагыг түрэлхид би гээшээ.

Ухуйн бүхнэеи сэээ сибэр ябадалтай, үнэн сэээ, наһангага хам—эмгэгтэй хүн ташаа нэгэ шөрүүн үгэ хэлдэггүй, гэрэнэ ажалда түрэлхид сагаа эсэхээтэй, сибэр ябадалтай, ажалша бүхрэн абды үдэр бүри харжа абдалан хубилга, ажалша мүү хүнүүд болгохой. Эсэгин икээ эхээсээ ноуэршэе сэнхизэнэ, Имал эсэгэ үхүүбүүдэ шага эрлээт табиха дүүрэн эрхээтэй, бэрхэ эсэгэнүүд тухай зураглалнууды гээтээд гардаг, радмо болон телевиденээр дамжуулаг боллоһон, эхэл наһн бэлэ.

Урхануудан олонше хаа, Бүтээгэрхитэн юуанууд абаран байһаар.

«Түүхээ алдаһан хүннэ тэмээн дээрээ нохой эдхээ гэжэ монголшуд дэми хэлэдэггүй. Һүүдэй үедэ манайхид алдар өһөддэнгөө түүхэ доршоолон, муу муухай болгон бэшээдэ тон ондоо тээ олодоггүй байна. Түүхэй «саган тоблонууды» элүүрчээ.

«Мэнгээрэн» бодолтон эдиршүүл эдэ бүгдэе хаража, ямар тобишолон хэээ байна? Эхэ эсэгдээ, түрэл араатаа, үндшэн хэлэндээ, соелдоо, Эхэ орондоо, социализмын хэрэгтэ залуушүүлэ дурлуула шадаагүй наһанга, тэдэмнэ ямар хүнүүд болохо?

Патриотискеа болон интернационална үзэл бодолтонон хүүмүүжүүлэн хээрэ доройтоной хошолонгууды 1989 ондоо харыхаа харааби. Тэндээ ямар тобишолон хэлтээ гэжэ КПСС-эй ЦК-ган сентябрийн (1989 оон) пленум онсо заһан байна.

Залуу үетэнэй дунда, илангага хуулин наһа гүйсөөгүшүүлэн дунда гэжэ абдал хэээ ушарнууд олошоороо Эндэ хэээ эхлээтэй Нэн түрүүн түрэлхид, Хүүгдээ гэдэ манган гэдээтэй, дулаан муртэй абдал, манай хээрэ дүүрээ гэжэ өһөддөнгөө уялга охор боогоноор ойлгодог түрэлхид үсөөн бэшэ. Ажалдаа эсэнбэди, сагаа эхээр баранбайд, хүүгдээ хүүмүүжүүлэ саг үлээгүй гээ мэтээр өһөддөнгөө сагаруулагыг түрэлхид би гээшээ.

Ухуйн бүхнэеи сэээ сибэр ябадалтай, үнэн сэээ, наһангага хам—эмгэгтэй хүн ташаа нэгэ шөрүүн үгэ хэлдэггүй, гэрэнэ ажалда түрэлхид сагаа эсэхээтэй, сибэр ябадалтай, ажалша бүхрэн абды үдэр бүри харжа абдалан хубилга, ажалша мүү хүнүүд болгохой. Эсэгин икээ эхээсээ ноуэршэе сэнхизэнэ, Имал эсэгэ үхүүбүүдэ шага эрлээт табиха дүүрэн эрхээтэй, бэрхэ эсэгэнүүд тухай зураглалнууды гээтээд гардаг, радмо болон телевиденээр дамжуулаг боллоһон, эхэл наһн бэлэ.

Урхануудан олонше хаа, Бүтээгэрхитэн юуанууд абаран байһаар.

«Түүхээ алдаһан хүннэ тэмээн дээрээ нохой эдхээ гэжэ монголшуд дэми хэлэдэггүй. Һүүдэй үедэ манайхид алдар өһөддэнгөө түүхэ доршоолон, муу муухай болгон бэшээдэ тон ондоо тээ олодоггүй байна. Түүхэй «саган тоблонууды» элүүрчээ.

«Мэнгээрэн» бодолтон эдиршүүл эдэ бүгдэе хаража, ямар тобишолон хэээ байна? Эхэ эсэгдээ, түрэл араатаа, үндшэн хэлэндээ, соелдоо, Эхэ орондоо, социализмын хэрэгтэ залуушүүлэ дурлуула шадаагүй наһанга, тэдэмнэ ямар хүнүүд болохо?

Патриотискеа болон интернационална үзэл бодолтонон хүүмүүжүүлэн хээрэ доройтоной хошолонгууды 1989 ондоо харыхаа харааби. Тэндээ ямар тобишолон хэлтээ гэжэ КПСС-эй ЦК-ган сентябрийн (1989 оон) пленум онсо заһан байна.

Залуу үетэнэй дунда, илангага хуулин наһа гүйсөөгүшүүлэн дунда гэжэ абдал хэээ ушарнууд олошоороо Эндэ хэээ эхлээтэй Нэн түрүүн түрэлхид, Хүүгдээ гэдэ манган гэдээтэй, дулаан муртэй абдал, манай хээрэ дүүрээ гэжэ өһөддөнгөө уялга охор боогоноор ойлгодог түрэлхид үсөөн бэшэ. Ажалдаа эсэнбэди, сагаа эхээр баранбайд, хүүгдээ хүүмүүжүүлэ саг үлээгүй гээ мэтээр өһөддөнгөө сагаруулагыг түрэлхид би гээшээ.

АРАДАЙ АМАН УГЫН АБДАРЬАА

Атын округоон Ага-Хангил нотагай наһажаал багша Батажурал Цыбенов наһан манай газеттэй харилсаа холбоо баяулагтай. Түрэл арадайгаа түүэ домоогоор, өнө заншаллаар эхээтэ һонирходог энэ хүн ошонь үгэ, таабари, арадан дуунууды олоор суглуулаһан, Эгээл эрхимуудынь «Буряад үчкэн» газетин хуудалһануудта толилуудат юм. Энэ удаа Батажурал Цыбеновин арадай, мүн өөрнөгөө зохионо туршдын хэдэн дуунуудыг, ошонь үгэүүдэе маңда дуралдаха.

ДУУНУУД

БУЛАГАН БУРГАААН
 Булагайн бургааһан
 Бурсагалан, сээгэлэн

Бурал сагаан аба, эжимкин
 Бутанай дунда элхээ
 Халхгийн бургааһан
 Хада шадаран нагана,
 Хүшэн бурал элхэн, абамин
 Хүшэн дунда элхэн байна.

Ардгар-ардгар моринин
 Адуун соогоо хайратанхан,
 Алган дээрэ тэмжээһэн
 Аба, эжимкин хайратанхан,
 Эмгэн-эмгэн моринин
 Эжэл соогоо хайратанхан,
 Элгэн дээрэ тэмжээһэн
 Эжыл, абамин хайратанхан.

УТАХАН САГААН ХЕЛГОМНАЙ
 Утахан сагаан Хелгомнай
 Уулаа тоһорхойн гансатан
 гол,
 Улаан зүрхэм хубалдаһан

ОНЬОН УГЭНҮҮД

Умарнууд ээрлэдээ,
 Ухагайннууд ойлголодо,
 Хэлэн дээрүү зүгын бал,
 Хүшэн дээрэ мулхэн,
 Угын дээрэ—эмгэд,
 Хүндин дээрэ—саһ,
 Нэн үгэ харын хүннэй,
 Мүү үгэ үдэрэй тодот,
 Эдэ элхэ бүрээ үгэ орохо,
 Хүн абаха бүрээ ухаа

ШЭРЛЭДЭЭТЭЙ ТОЛГОЙ НАМАЗ БОЗОЛОН.

Шэлэй архи руу шагаадаг эрэн
 Намганан зоболон,
 Носной налархай һаань,
 Анжанын бүтээгэй,
 Намганайн налархай һаань,
 Эрнь хэрэг бүтээгэй.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД:
 индекс 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23 редактор — 2-50-56, приемная — 2-54-54, зам. редактора — 2-63-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретарь — 2-66-76; отделы: партийной жизни и пропаганды — 2-60-91, 2-56-23; промышленность и строительство — 2-61-35; сельского хозяйства — 2-61-36, 2-63-86; советского строительства и быта — 2-60-58, культуры и спорт — 2-60-21, 2-57-63; информации — 2-34-05, переводов — 2-54-93, писем и сельховор — 2-67-81, корректорская — 2-33-61, выпускающие — 2-35-95; собственные корреспонденты: п. Баргузин — 91-1-44, Северобайкальск — 35-73, п. Хоринск — 55-6-99

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательства, полиграфии и книжного торговни, г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 31, Н 03635. Заказ № 274. Индекс 04613.

СССР

Ветэманай 1921 оной бүрийн 21-һээ газар

ДЕМОС

Табан жэл

РЕСПУБЛИКА

УРАГИ АЛХА